

KATOLIŠKI GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-12410

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto I. - Štev. 41

Gorica - 9. novembra 1949 - Trst

Izhaja vsako sredo

Za nov družabni red

Ze v članku »Pogumno naprejšmo rekli, da živimo v veliki prelomnici časov, to je v dobi, ko se človekovo gledanje na svet in življenje temeljito spreminja. To spreminjanje velja za vsa področja, torej tudi za družbeno in gospodarsko življenje. Danes je vsakomur jasno, da človeštvo ni in ne more biti zadovoljno z dosedanjim redom, to je s kapitalizmom in s komunizmom, marveč išče novih poti za družbeno ureditev. Novi red ne sme biti več enostranski, ki bi upošteval samo družbo ali državo in njene pravice (kakor dela komunizem) ali samo posameznika in njegove koristi (kakor dela kapitalizem). Med obema skrajnostima je treba najti neko ravnotežje, neko srednjo pot, ki bo dala po eni strani družbi, kar ji gre, po drugi strani pa tudi posamezniku, kar mu gre.

Krščanstvo — temelj

Krčevito iskanje novega družbenega reda pa ne more uspeti, če gre mimo krščanstva. Zato, ker ima krščanstvo v sebi tisto silo, ki je edina zmožna soustvariti novo pravičnejšo ureditev družbe. Iz stika med večnostno krščansko idejo in minljivim ter spremenljivim zemskim življenjem nastaja namreč to, kar imenujemo socialno krščanstvo. Pri tem moramo pojasniti, da krščanstvo samo kot tako ni in ne more biti že tudi nek družbeni red, saj je njegov božji ustanovitelj rekel, da njegovo kraljestvo ni od tega sveta. Krščanski nauk je nespremenljiv, socialni in gospodarski red v družbi pa je spremenljiv in se v resnici tudi vedno spreminja. Pač pa krščanstvo na vsak družbeni red vpliva, kakor hitro pride v

stik z zemskim življenjem. Zakaj? Zato, ker ga k temu navaja evangelij, zato, ker je krščanstvo že po svoji naravi socialno, ker neprestano obnavlja človeka in preko njega ves socialni red. Že od odprave suženjstva, ki je prvi vidnejši sad krščanstva, vidimo, kako je krščanstvo vedno vplivalo in še vpliva na socialni red s svojim vzvišenim naukom o človeških pravicah ter o svobodi in dostojanstvu človekove osebnosti. To je važno zlasti danes, ko skoro polovica sveta gleda na človeka kot na suho število brez srca in brez duše. Zato mora svet od krščanstva še veliko pričakovati, preden bo lahko rekel — kot se je že marsikdo prenačil — da je krščanstvo že izčrpalo svojo zgodovinsko nalogo.

Zgodovinska naloga krščanstva na socialnem področju bo trajala tako dolgo, dokler bo živel človeški rod. V mukah, bolečinah in stiskah pri naša krščanstvo nele notranjo težnjo, ampak tudi smernice in načela za ozdravljenje krivic ter bolečin, ki nastajajo v družbi, kadar človek izkorišča človeka ali kadar mu totalitarna državna oblast krati najosnovnejše pravice, ki mu jih je dal sam Stvarnik.

Sadovi kapitalizma in komunizma

Kapitalizem vsi dobro poznamo. Poleg nekega dobrih lastnosti ima vsepolno napak, ki so se razpasle v kapitalističnem svetu zato, ker za metuje krščanske resnice o socialni pravičnosti in ljubezni do bližnjega. In komunizem, ki je včasih obljubljal raj na zemlji? Iz človeka je naredil golo število in stroj, iz srca mu je iztrgal Boga, gospodarsko

življenje pa je spremenil ne v raj, ampak v pekel. Le pogledimo, kaj so danes komunistične dežele: velike ječe, v katerih vlada sam satan. Kljub temu, da morajo ljudje delati noč in dan kot črna živina, nimajo božjega blagoslova, vsega jim pri-manjkuje, trgovine so prazne, cene naraščajo, plače padajo, vse je nesrečno, poleg tega pa vsakdo, naj bo komunist ali ne, živi v neprestanem strahu, da ponoči pride policijski avtomobil in ga odpelje neznan kam. Nad vsem življenjem leži neka mora, podobna prekletstvu. In to naj bo raj? Tako življenje naj bo vredno življenja?

Klic po novem redu

Zato pa svet kriči po odrešenju, po novem, boljšem, pravičnejšem in srečnejšem življenju. Dobro volje je veliko, toda vsi novi poskusi, ki danes zorijo, bodo spet prazni in zgrešeni, če jim ne bomo dali polne krščanske vsebine. Zato se moramo prav vsi katoličani, učeni in preprosti, veliko bolj zanimati za socialna vprašanja. Le z našim sodelovanjem bo novi družabni red takšen, da bo v njem družba imela toliko oblasti, da bo lahko posameznike in skupine prisilila, da ne bodo izkoriščali so-človeka in da bodo zemeljske dobrine vsaj približno pravično porazdeljene med ljudmi in narodi; po drugi strani pa družba spet ne bo smela posamezniku jemati tistih osnovnih pravic in svoboščin, ki jih ima kot človek in otrok božji: to so svoboda mišljenja in prepričanja, svoboda vere in življenja po veri, zmeru zasebna lastnina in tista stopnja blagostanja, ki je zapopadana v besedah »da boš dolgo živel in se ti bo dobro godilo na zemlji«.

Tega se dobro zaveda Slovenska krščansko-socialna zveza, ki vabi vse Slovence, naj se ji pridružijo in ji pomagajo pri delu za uresničenje njenega socialnega programa.

ki je postal kljub svojim razmeroma mladim letom namestnik zunanega ministra in potrjuje glas, ki prikazuje Allena za enega najspretnjših ameriških diplomatov.

Kardinal Marmaggi je umrl

V Rimu je umrl kardinal Marmaggi, star 73 let. Pokojni kardinal je bil svoj čas nuncij v Bukarešti, Pragi ter Varšavi. Leta 1936 se je iz Varšave vrnil v Rim ter bil imenovan kardinalom.

Balkansko vprašanje pred organizacijo Združenih narodov (OZN)

Politični odbor Glavne skupščine OZN je zaključil splošno razpravo o balkanskem vprašanju in je začel zdaj s podrobnim preučevanjem raznih predlogov. Najprvo so preučili predlog Avstralije, Kitajske, Velike Britanije in Združenih držav, naj se pozovejo vlade raznih držav vzhodne Evrope, da vrnejo otroke, ki so jih odvedli iz Grčije gverilci. Pred odborom sta govorila Albanec Mihal Prifti in Bolgar Nisim Mevorah, ki sta zanimala, da bi njune države dajale materialno pomoč grškim komunističnim gverilcem, kot trdi to poročilo opazovalcev OZN. Prifti in Mevorah sta trdila, da se njuni vladi ravna po mednarodnih zakonih. Izjavila sta, da sta njuni deželi sprejeli grške otroke iz človekoljubja. Prifti je dostavil, da nima Albanija s tem ničesar več opraviti, ker je poslala otroke v druge dežele kominforma. Mevorah pa je izjavil, da Bolgarija skrbi za te otroke.

Nato je prišlo do živahnega nastopa med predstavnikoma Jugoslavije in Sovjetske zveze. Jugoslovani Bebler je izjavil, da je albanska vlada popolnoma izgubila iz vida koristi albanskega naroda s tem, da je udeležena pri spletkah vzhodne Evrope. Sovjetski zastopnik Malik je omenil, da je pred par dnevi Bebler poročal, da so 28. oktobra madžarski vojaki na jugoslovanski meji streljali, kar je Madžarska zanikala, in dostavil: »Gospod Bebler je najeti izizivač in vojni hujskač.« Bebler je odgovoril, da je madžarska izjava prišla šele čez dva dni ter da je verjetno bilo toliko časa potrebno za popačenje resnice.

Le svetovna vlada bo ustvarila trajni mir

Grove Patterson, glavni urednik lista »Toledo Blade« v Ohiu, piše v nekem svojem članku:

»Mi v Združenih državah stojimo pred dvema težkima vprašanjinama. Kako preprečiti širjenje komunizma? Kako najti pot do trajnega mira? Neposredno sredstvo za zaježitev komunizma je Marshallov načrt. Komunizem uspeva tam, kjer vladata politična zmeda in beda. Če bomo dvignili narode zahodne

Evrope na višjo življenjsko raven in jim pomagali do procvitajočega gospodarstva, bo komunizem zdrobljen. Vendar komunizem ne bo popolnoma izginil, če ne bomo dokazali, da jamči naš gospodarski sistem večje blagostanje večjemu številu ljudi kot vsak drug sistem. Mi moramo dokazati, da je naš gospodarski sistem boljši kot vsak drugi, in da je tudi naš politični sistem — demokracija — boljši kot vsak drugi.«

Patterson opozarja na besede generala Claya, ki je lani v Berlinu kot ameriški vojaški guverner izjavil, da je edino jamstvo miru v sili Združenih držav, v močni zahodni Evropi in v stalnem strahu Sovjetske zveze pred tema dvema silama.

»Toda to se ne more imenovati mir — izjavlja Patterson — To je le oboroženo premirje. To premirje lahko traja dolgo, ker je naša proizvodna sila večja kot sovjetska, vendar ni to trajni mir. Dokler bosta najmočnejši državi sveta kopičili vedno večje zaloge orožja, bo dan spopada neizogiben. Trajni mir se lahko doseže le z ustanovitvijo svetovne vlade. Ni važno, kako trda bo lahko pot za dosego tega cilja; za nas je že napočil trenutek, da se moramo nanjo podati.«

Kaj je s kominformom?

Pred dobrimi dvema leti, in sicer 5. oktobra 1947, je Moskva sporočila, da je devet evropskih komunističnih strank ustanovilo komunistični informacijski urad ali kominform. Kaj je danes s kominformom? Ali še živi? Gotovo še živi, a ne več v prvotni obliki. Jugoslovanski komunistični prvak Moša Pijade je pred nedavnim napisal v »Borbi«, da je kominform po juniju 1948 nehal živeti. Rekel je, da nikdo ni slišal, da bi se kominform po tem času še kaj sestel. To je sicer težko verjeti, toda Moša Pijade je verjetno dobro obveščen o dogodkih v podložniških državah in bi z užitkom povedal vse, kar bi mu bilo znano. V vročem sporu med Titom in Sovjeti namreč jugoslovanski komunisti zelo radi obešajo na veliki zvon vse sovjetske tajne. Toda eno je gotovo: po juniju 1948 res ni bilo poročil o novih sestankih kominforma, toda po drugi strani tudi nihče ni slišal, da bi kominform uradno razpustili.

Uradno glasilo kominforma s skromnim naslovom »Za trajni mir, za ljudsko demokracijo« še vedno redno tedensko izhaja v raznih jezikih. Tiskajo ga v Bukarešti, kamor so ga po sporu s Titom prenesli iz Beograda skupno s stalnim tajništvom kominforma. Sprejeti moramo torej domnevo, da kominform še živi, čeprav je navidežno mrtev.

Razgled po svetu

Majhna sprememba De Gasperijske vlade

De Gasperjeva vlada je preživela v minulem tednu majhno krizo. V taboru ital. socialdemokratov, ki niso za zvezo s komunisti, je več struj in skupin, od katerih so ene odločno in načelno za sodelovanje v sedanjih koalicijski De Gasperjevi vladi, druge pa to sodelovanje obsojajo. To nasprotje obstoja tudi v tako zvani Saragatovi skupini in je že večkrat butnilo z večjo ali manjšo silo na dan. Tokrat je bila posledica tega notranjega spora med socialnimi demokrati, da so trije njihovi ministri podali ostavko in izstopili iz vlade. De Gasperi je njihove listnice oddal začasno trem drugim ministrom, da jih bodo interimno vodili. Vprašanje, ali naj bodo socialdemokratski zastopniki v vladi ali ne, bodo rešili na kongresu, ki ga sklicuje Saragatova skupina (P.S.L.I. — Socialistična stranka Ital. delavcev) za začetek januarja. Na podlagi tega sklepa

bo potem izvedena končna sestava nove koalicijske vlade. Vsled hitre rešitve sedanje »male krize« se ne bo nič spremenil načrt, ki ga je vlada sprejela ob zaključku proračunske razprave in se bosta obe zbornici zopet sestali ob določenem roku: poslanska zbornica 14. nov., senat pa 15. novembra.

Sestanki ministrov

Te dni se sestanejo v Parizu zunanji ministri Združenih držav, Velike Britanije in Francije zaradi neuradne izmenjave misli o raznih svetovnih vprašanjih, o katerih so že razpravljali v septembru v Washingtonu in v oktobru v New Yorku. Preučili bodo vprašanje mirovne pogodbe z Avstrijo, probleme Nemčije, Kitajske, Daljnega Vzhoda in Balkana.

Sovjetski zunanji minister Višinski, ki se mudi v Združenih državah na zborovanju Združenih narodov, je šel v ponedeljek 7. t. m. v Washington, kjer se je udeležil na sovjetskem posla-

ništvu praznika ruske revolucije. Pri tej priliki je napravil ameriškega zunanjo ministru Achesonu vljudnostni obisk, kateremu pa nekateri pripisujejo veliko važnost.

Po zadnjih vesteh je trajal sestanek le 15 minut.

Nov veleposlanik Združenih držav za Jugoslavijo

Predsednik Truman je imenoval pomočnika zunanega ministra Združenih držav za zunanje zadeve George V. Allena za veleposlanika Združenih držav v Jugoslaviji. Allen je naslednik veleposlanika Cavendish Cannon-a, ki je odstopil — tako pravijo — zaradi slabega zdravja. Najbrže je pa to samo izgovor. Združene države smatrajo očividno veleposlaniško mesto v Beogradu za zelo važno, saj je najbolj izpostavljena točka v borbi Amerike proti komunizmu. Zato so poslale tja enega svojih najboljših zastopnikov. To dokazuje nagla kariera, katero je napravil Allen,

TRIINDVAJSETA NEDELJA PO BIN.

Iz svetega evangelija po Mateju

Ko je Jezus množicam govoril, glej, pristopi neki načelnik shodnice, pače preden in pravi: »Gospod, moja hči je umrla. Toda pridi, položi roko nanjo in bo živela.« Jezus vstane in gre z njim in učenci ga spremljajo. In glej, žena, ki je na krvotoku trpela dvanaest let, je pristopila od zadaj in se dotaknila robnj njegove obleke. Misli si je namreč: Ako se dotaknem le njegove obleke, bom ozdravela. Jezus se obrne, jo pogleda in reče: »Zaupaj, hči, tvoja vera te je ozdravila.« In žena je bila zdrava od tiste ure. Ko je tedaj Jezus prišel v načelnikovo hišo in videl piskače in razburjeno množico, je rekel: »Umaknite se, zakaj deklica ni umrla, ampak spi.« In posmehovali so se mu. Ko pa je bila množica odpravljena, je vstopil in deklico prijel za roko in je vstala. In glas o tem je šel po vsej tisti deželi.

Ta dva čudeža sta zapisana tudi pri sv. Marku in pri sv. Luku. Vsa tri poročila se med seboj lepo spopolnjujejo. Tako zvedemo, da je bilo načelniku shodnice ime Jair. Ta je torej prišel Jezusa prositi za svojo hčer. Deklica je bila stara dvanaest let. Matej je hotel stvar na kratko povedati, pa je očetu položil v usta besede: »Moja hči je pravkar umrla.« Marko poroča te besede tako: »Moja hčerka umira.« Ko so bili na poti k načelnikovi hiši, so prišli domači naproti in očetu povedali: »Tvoja hči je umrla. Kaj še nadleguješ učenika?« (Mr 5,35). Iz združenih poročil vidimo torej, da je oče odšel iz doma, ko je deklica še živela, a je bilo kaj malo upanja ali kar nič. Jair pa je imel močno zaupanje v Jezusa in je vendarle prosil. Svojo hčerko je ljubil pristrčno, saj je bila njegova edinka (Lk 8,42). Jezus je njegovo očetovsko ljubezen potolažil: »Ne boj se, samo veruj in bo rešena« (Lk 8,50).

Vsa poročila se ujemajo v popisu žalnega hrupa v načelnikovi hiši, ko se je oče približal kazaje pot Jezusu in njegovim spremljevalcem. Vidi se, da so vsi to smrt že pričakovali; že so bili v hiši piskači in žene naricaljke, vse je bilo razburjeno. Jezus je zahteval, naj se ta šumna množica umakne iz hiše. Nato je vstopil z očetom in materjo umrle deklice pa s svojimi tremi najzvestejšimi apostoli Petrom, Jakobom in Janezom v prostor, kjer je deklica ležala. Obujenje najbolj na kratko opiše Matej. Luka je obširnejši: »On pa jo je prijel za roko in njen duh se je vrnil in je takoj vstala. In naročil je, naj ji dajo jesti.« (Lk 8,54,55). Marko dodaje na tem mestu izvirne aramejske besede, s katerimi je Zveličar poklical deklico nazaj v življenje: »Talita, kumi«. Kar pomeni: »Deklica, vstani!« In njen duh se je vrnil in je takoj vstala. In deklica je takoj vstala in hodila.« (Mr, 5,41,42).

Ozdravljenje krvotočne žene se je zgodilo nekako mimogrede v okviru zgornje zgodbe. Ko je bil Zveličar na poti k načel-

nikovi hiši, se je množica gnetla okoli nega. Med te ljudi se je vrinila tudi žena, ki je na krvotoku trpela že dvanaest let. Tudi ona je, kakor načelnik shodnice, imela močno zaupanje v Jezusa: »Ako se dotaknem le njegove obleke, bom ozdravela.« To njeno vero je božji učenik poplačal; komaj se ga je dotaknila, je že čutila, da je ozdravljena. Marko in Luka imata tudi to zgodbo razširjeno

s podrobnostmi, ki jih je Matej izpustil. O bolnici povesta, da je za zdravnike potrošila vse svoje imetje, pa ni nič izdalo. »Ampak se je še shujšalo« (Mr, 5,26). Oba evangelista poročata tudi, da se je Jezus obrnil nazaj in vprašal: »Kdo se je dotaknil moje obleke?« Žena je bila mislila, da bo vse ostalo neopaženo, zato je bila zdaj zmedena in prestrašena. Jezus pa jo je potolažil: »Hči, tvoja vera te je ozdravila. Pojdi v miru.« (Lk 8,48).

Za nas pa je nauk: V nobenem, še tako obupnem položaju, ne obupajmo, zaupajmo v Boga in v božjo pomoč; prosimo te pomoči ponižno in vztrajno; odločitev prepuščajmo božji previdnosti.

Iz življenja Cerkve

Za sveto leto v Rimu

Verniki goriške nadškofije bodo skupaj z g. nadškofom poromali v Rim na svetoletno romanje prihodnje leto od 13. do 16. septembra. Romanja se bodo udeležili tudi verniki slov. narodnosti. Stroški za pot in bivanje v Rimu bodo znašali od 10 do 15 tisoč lir, kakor bo kdo izbral tretji ali drugi razred. Za romanje pa se je treba prijaviti že sedaj, in sicer vsak pri svojem župniku. Ob vpisu mora vsakdo plačati 500 lir za pisarniške in organizacijske stroške, poleg tega pa še dati dva tisoč na račun. Ta slednji denar se mu bo vrnil, če bi se pozneje premislil in bi ne hotel na romanje, onih 500 pa ne. Župniki morajo javiti prigašene romarje do 30. novembra. Če se bo prijavilo 750 oseb, bomo dobili poseben vlak iz Gorice v Rim.

Vest smo posneli po škofijem listu goriške nadškofije in nam ne preostane nič drugega kot da priporočamo vernikom, naj se pogumno odločijo ter se prijavijo za svetoletno romanje. Upajmo, da bo romanje v Rim prineslo vsakomur ne samo svetoletnih odpustkov, marveč tudi poživitev vere in zvestobe sv. Cerkvi.

Nova cerkev v Gorici

Goriški nadškof želi, naj od Marijinega romanja po nadškofiji ne ostane vzgolj lep spomin.

Koledar za prihodnji teden

13. novembra. NEDELJA. Triindvajseta po binkostih. — Stanislav Kostka.

14. PONEDELJEK. József Kunčević, mučenec. Rojen je bil na Poljskem; mlad je vstopil v red bazilijancev (menihov vzhodnega obreda), postal arhimandrit (opat), pozneje pa nadškof v Polocku. Načeloval je vernikom vzhodnega obreda (unijat) in zagovarjal enotnost vsega krščanstva pod rimskim papežem. Razkolniki (pravoslavci) so ga zato sovražili in ga slednjič ubili v Vitebsku leta 1623. Pij IX. ga je slovesno prištel med svetnike l. 1867, ko se je slavila tisočletnica slovanskih apostolov Cirila in Metoda.

15. TOREK. Albert Veliki, cerkv. učenik. — Leopold, vojvoda.

16. SREDA. Gertruda (Jédert, Jerar, Jerica), dev.

17. ČETRTEK. Gregor Čudodelnik, škof.

18. PETEK. Odon, opat.

19. SOBOTA. Elizabeta, turinska vojvodinja.

temveč naj dobi Marija v Gorici trajen spomenik. Vsled tega je sprožil načrt, naj se zgradi v Gorici posebno svetišče, ki bi se v njem hranila milostna podoba fatimske Marije, katero čuva sedaj stolnica. Svetišče se bo zidalo na prostoru blizu ločniškega mostu tostran Soče, kjer so sedaj sezidali nove hiše. Namen novega svetišča je, da bi služilo tudi za dušnopastirske potrebe, ker so tamkajšnje hiše preveč oddaljene od župnije Srca Jezusovega. Goriška občina je že odstopila brezplačno stavbni prostor. Sedaj pa je treba še veliko darov, da se bo cerkev začela zidati.

Star prvoobhajaneec

Na Francoskem je umrl pisatelj Lucien Descaves v starosti 85 let. Mož je bil v življenju revolucionar in anarhist. Na stara leta se je pa spreobrn timer je lani prejel prvo sv. obhajilo, letos je pa kot dober katoličan umrl. Za spreobrn timer se ima zahvaliti pisatelju Karlu Hujsmansu ter kritiku Canonu Mugnierju, ki sta ga pridobila za krščansko vero.

Služabnik božji škof Lang

Na vse svete je minilo 25 let, odkar je v Zagrebu umrl pomožni škof Jože Lang. Hrvatski narod se je te obletnice spomnil kljub trpljenju, v katerem sedaj živi, ker vidi v škofu Langu svojega modernega svetnika. Že koj ob njegovi smrti so Zagrebčani ponavljali besede: »Svetnik je umrl«. In te besede ponavljajo tudi danes. Ko je ležal na mrtvaškem odru v škofijski kapeli zagrebškega nadškofijskega dvorca, so se štiri dni ljudje rinili okrog njegove krste, da bi še enkrat videli njegovo svetniško lice. Njegov pogreb dne 8. nov. 1924 pa je bil triumf zmagovalca. Udeležili so se ga polnoštevilno vsi tedanji jugoslovanski škofje in desetisoči ljudstva. Danes se njegov grob nahaja v cerkvi Device Marije na desni strani velikega oltarja.

Pokojni škof Lang se je na poseben način odlikoval po svojem zglednem duhovniškem življenju. Ljudstvo mu je pravilo kakor sv. Alojziju — angel. V javno življenje ni veliko posegal, ker je rajši živel bolj skrito življenje duhovnika molivca in dobrotnika ubogih. Njegovo največje veselje je bila molitev pred Najsvetejšim in največja tolažba deliti dobrote potrebnim. Razdal je vse, kar je imel. Ker je bilo njegovo srce prepolno

ljubezni, zato je tudi njegova beseda imela nek poseben čar, ki se mu človek ni mogel zlepa upirati. Prav tako se mu je videlo pri molitvi in pri darovanju sv. maše, da živi bolj v onstranstvu nego na tem svetu. Pred leti so v Zagrebu že začeli proces za njegovo svetniško proglašenje. Upajmo, da bodo proces lahko nadaljevali, ko bo sedanja uničujoča vihra verskega preganjanja prenehala, in bo Jožef Lang proglašen blaženim.

Na Češkoslovaškem

Prvega novembra je stopila v veljavo nova cerkvena postava. Češki škofje so izdali okrožnico, v kateri dovoljujejo duhovnikom, da smejo dati prisego zvestobe republiki, toda pod pogojem, da uradnemu besedilu dodajo pismeno ali ustno, da hočejo služiti v dobrobit republiki, v kolikor dopuščajo božje in cerkvene postave. S tem pa ni rečeno, da so škofje odobrili novo postavbo, ki je tako zelo krivična, temveč pomeni, da so škofje šli v popustljivosti do skrajnih mej, samo da preprečijo hujše zlo, saj je bila nevarnost, da v kratkem času državne oblasti pozaprejo vse najboljše duhovnike.

Priprava na sv. leto v Rimu

Na posebno željo sv. očeta so v Rimu začeli s pripravo na sveto leto, ki se vrši v cerkvi

D. M. Snežne. Trikrat na teden ima tam misijonske govore p. Lombardi, ki ga lahko poslušajo na zvočnikih tudi po drugih rimskih cerkvah. Priprava bo trajala do srede decembra.

Nov film o sv. Ivani Orleanski

Življenje in usoda francoske narodne junakinje sv. Ivane d'Arc je vedno mikala pisatelje in umetnike in sedaj tudi filmske igralce. Tako se je tega predmeta lotil tudi pred nevelavnim časom umrli filmski režiser Fleming. Ustvaril je nov film o Ivani d'Arc, v katerem nastopa kot glavna junakinja znamenita filmska igralka Ingrid Bergman. Film je lepo umetniško delo in tudi v moralnem pogledu neoporečen. Sedaj ga predvajajo tudi v italijanskih kinih.

Trpljenje bolnikov za sv. leto

Dne 21. novembra bo po vsej Italiji dan, ko bodo bolniki povabljeni, naj svoje trpljenje darujejo za dober uspeh svetega leta. Zvečer tega dne ob 5,30 bo bolnikom govoril po radiu tudi sv. oče, dopoldne bo pa sprejel rimske bolnike v posebni avdienci. Tudi naši bolniki naj se ta dan pridružijo ostalim, da izprosijo v svetem letu izboljšanje verskih razmer v domovini.

† Msgr. Karel Jamnik

V četrtek 3. novembra, na vigilijo svojega godu, je umrl v Trnovem pri Ilirski Bistrici msgr. Karel Jamnik, apostolski administrator reške škofije in dekan trnovski.

Pokojni, rojen 1891. v Velikih Laščah, se je po maturi 1912 v Ljubljani odzval vabilu škofa Karla in nastopil svojo prvo službo 1916. v velikomestni župniji pri Sv. Antonu Starem. Od tam je šel v idilične Slivje. 1935. je postal župnik in dekan v Trnovem pri Ilirski Bistrici, 1947. pa apostolski administrator.

Trnovska župnija sama zase je mala dekanija; saj ima 24 vasi in 20 cerkev; že svoj čas je imela osem ljudskih šol, poleg tega je bila tudi v noterskem zavodu dekliška osemrazrednica. — Nekdo je rekel, da je samo starih ljudi v župniji za eno župnijo.

Vsekakor je pokojnega čakalo ogromno delo, posebno še v teh razrvanih letih. V pomoč

mu je bil le en kaplan in pa upokojeni duhovnik iz zavoda, g. Hrovat.

Pogosto je tožil, da mu je srce ošibelo; najbrže je na tem umrl. Bil je skrben, preudaren dušni pastir, dober govornik in spovednik. Malokje moli vsa cerkev skupno tako razločno in ne prehitro ne prepočasi, kot je to v Trnovem uvedel monsignor.

Bil je na tekočem tudi v dnevnih vprašanjih in bil zato mnogim iskan in dober svetovalec v duhovnih in svetnih zadevah.

Kot previden pastir se je izkazal posebno za časa nemške okupacije, pa tudi pozneje. — Tudi se je zavzel za sirote in oslabele otroke interniranih na otoku Rabu. Od tam jih je sprejel v svojo župnijo 40 in zanje skrbel.

Skrben, roden, strog, vendar ni nikoli zatajil dolenske šegavosti in gostoljubnosti.

Naj mu bo Bog milostljiv sodnik in dober plačnik! R.i.P.

Stoletnica rešitve Tržačanov

Po priprošnji Matere božje rešeni kužne bolezni

Letos je poteklo sto let, odkar je Mati božja čudežno rešila Tržačane kužne bolezni. Zato se nam zdumestno, da se ob tem dogodku nekeliko pomudimo.

»Mati božja zdravja« (Madonna della salute) je ljudsko ime meščanskega praznika, ki ga Tržačani vsako leto 21. novembra z veliko slovesnostjo praznujejo.

V začetku avgusta leta 1849 so se pojavili v Trstu prvi slučajji kužne bolezni. Do polovice septembra je bilo naznanjenih preko tristo slučajev s sto petdesetimi mrtvimi; v začetku oktobra je obbolelo od sto do sto petdeset oseb na dan, in, če pomislimo, da je tedaj mesto štele preko šestdeset tisoč duš, so zgoraj navedene številke pomenile veliko nevarnost za mesto. Uradni list z

dne 18. oktobra 1849 je povzročil preplah med ljudstvom: 4314 obolelih in 1676 mrtvih.

Nekega dne, prav ob višku kuge, je neka tržaška žena, ki je bivala v bližini ulice Cavana, šla v neko gostilno kupiti vino za svojega težeke obolelega brata. Medtem ko je je gostilničar polnil steklenico, se je vrgla na kolena pred podobo Matere božje, ki je visela v kotu gostilne, ter je jokaje napravila zaobljubo: »O presveta Devica, če ozdraviš mojega brata, te hočem počastiti z zaobljubljeno procesijo«. Ko se je žena vrnila domov, je dobila brata popolnoma zdravega.

Ljudstvo je vzklikalo temu čudežu in se je toliko prizadevalo in prosilo, dokler ni škof dovolil zaobljubljene procesije. Dne 15. oktobra

1849 so milostno podobo Matere božje vzeli iz gostilne in nesli po mestnih ulicah v procesiji, v kateri ji je sledilo na tisoče in tisoče poslušnih vernikov. In pomoč je hitro in čudežno prišla: kužna bolezen je začela pohnjavati; število bolnikov in umirajočih se je vsaki dan krčilo in sicer tako naglo, da je bilo kmalu le še nekaj redkih slučajev bolezni. Dne 21. novembra se je po pontifikalni sv. maši škofa Jerneja Legata razvila velika in slovesna procesija po mestnih ulicah, kakršne nikoli še ni bilo; ob zvonjenju zvonov vseh cerkva so meščani prepe-

vali hvalnice Materi božji, da jih je rešila strašne kužne bolezni. Kopijo milostne podobe Matere božje zdravja, ki visi v stranskem oltarju cerkve Sv. Marije Velike (Santa Maria Maggiore), je naslikal poveljnik velike vojne ladje Marenzi. Bil je nekoč v veliki nevarnosti na morju in takrat je napravil zaobljubo, da, če bo rešen, bo naslikal lepo podobo Matere božje in bo postal duhovnik. Po srečni vrnitvi v Trst je Marenzi takoj izpolnil prvo zaobljubo, pozneje tudi drugo, saj je pozneje postal ne samo duhovnik, temveč povzpel se je bil celo do škofovske časti.

Panika na slovenskih šolah v Trstu

Slovenske osnovne šole na Tržaškem so začele novo šolsko leto s svojo poslanstva med mladino. Kar se je po enem mesecu rednega pouka razširila vest, da je izdal ali namestila izdati načelnik Vzgojnega urada odlok, ki postavlja večje število učiteljev na ceste ter ukinja enako število razredov, to baje, ker bi bilo po njegovem mnenju premalo otrok. Zadeva se nam je zdela kot sumljiva in posrečilo se nam je dobiti naslednje podatke. Res je v teku izvedba, po kateri bo precejšnje število učiteljev ostalo brez kruha. Toda to so le slovenski učitelji na osnovnih šolah. Teh je bilo v šolskem letu 1948-49. v službi 221, letos pa so bili nastavljeni le 204. Od teh 204 jih bodo znova kakih dvajset, če ne več, odpustili. Na italijanskih šolah so imeli v preteklem šolskem letu 400 brezposelnih stalin učiteljev, ki so prejeli polno plačo. Kljub temu so letos privzeli v službo nove začasne učitelje. Obenem so imele ital. osnovne šole nastavljene številne učitelje kot tujnike, kar je bilo na slovenskih prepuščeno. Italijanske osnovne šole so imele v preteklem letu ponekod zelo malo učencev, na primer v Štivanu dva, ki sta imela lastno kuhinjo za šolsko refekcijo, na Proseku sta devet učencev učila dva učitelja. Letos so za manj kot dvajset otrok odprli novo italijansko šolo na Kastinari, dočim je lani v miljskih hribih prosilo več kot dvajset staršev za slovensko šolo, a so jo odklonili. Na Opčinah se je letos otvorila italijanska nadaljevalna šola za dvajset otrok v treh razredih s sedmimi profesorji. Na slovenskih osnovnih šolah pride povprečno na eno učno mesto veliko več učencev, kot na italijanskih, a se po novem načrtu

kljub temu hočejo vzporedni razredi združiti; v šoli v ul. Donadoni na primer se hoče (to sredi mesta) združiti prvi in drugi razred. Po odloku prof. Andrija bi imeli združeni razredi povprečno po 36 otrok. Jasno je prvič, da je to rasna diskriminacija, ker se skuša s tem diskvalificirati slovenska šola v prid italijanski, ker se zdi škoda denarja za slovenske šole, da bi se laže plačevali italijanski brezposelni učitelji. Saj je znano, da ZVU plačuje celo nekatere italijanske učitelje, ki poučujejo v pasu B. Ta rasna diskriminacija je proti osnovnim človeškim svoboščinam in baje v obraz vsaki pravici. Saj se pri plačevanju davkov ne dela razlike med slovenskimi in italijanskimi davkoplačevalci. Slovensci so na Primorskem četrto stoletja s svojimi davki vzdrževali italijanske šole, ki so potujčevale našo mladino. Če bi se bili Italijani kaj naučili v pretekli vojni, bi skušali vsaj deloma popraviti to krivico. — Odlok g. prof. Andrija tudi ni v skladu z dosedanjim didaktično izkušnjo. Ze leta 1936 se je uvedla na osnovnih šolah v Jul. krajini praksa, da so uvedli vzporedni razred, ako je razred presegel število dvajset. »Per necessità didattica«, so to utemeljevali. Tako se je delalo tudi na Tržaškem in ta potreba obstoji tudi danes, in sicer enako na slovenskih kot na italijanskih šolah. — Ko je 23. junija t. l. ZVU postavila na čelo Vzgojnega urada dalmatinskega prof. Andrija na mesto zavezniškega častnika, smo prejeli zagotovilo, da se ne bo zaradi tega na slovenskih šolah nič spremenilo. Zdaj se je veliko spremenilo. G. prof. Andri je namreč podlegel pritisku ital. iredentističnih struj in je poživljal na mnenje pristojnih

Kako je v Brdih

Naši komunistični frontaši se radi svetohlinsko bahajo, kako je tam preko očuvana verska svoboda in kako se spoštujejo vse cerkvene pravice. Kako je pa v resnici, naj navedemo par zgledov:

Pred par meseci je bila pot vrh Vipolže proti Kozani zastražena po milicnikih in nihče ni smel v tisto smer. Drugo jutro je bila kapelica, ki je bila postavljena ob tisti poti, porušena in ljudstvo je javno protestiralo. Malo pred tem je na sličen način zginil križ Križanega na križpotju v Biljani in pred kratkim kapelica v Višnjeviku. To slednjo so postavili vaščani zaradi zaobljube Materi božji v času borbe... In tudi grajsko cerkev na Dobrovem so uničili in v njo vselili neko delavnico. Našteli bi lahko še več enakih zločinov, pa naj za danes zadostuje. Ljudstvo upa in moli za skorajšnjo rešitev.

Domjo pri Trstu

Naša vas leži med Zavljami in Dolino na Bregu. Kljub temu da tvorimo prav za prav tržaško predmestje, nismo imeli električne razsvetljave. Zadnjo soboto 5. t. m. je bil končno zabrisan ta grd madež v tržaški okolici in smo dobili

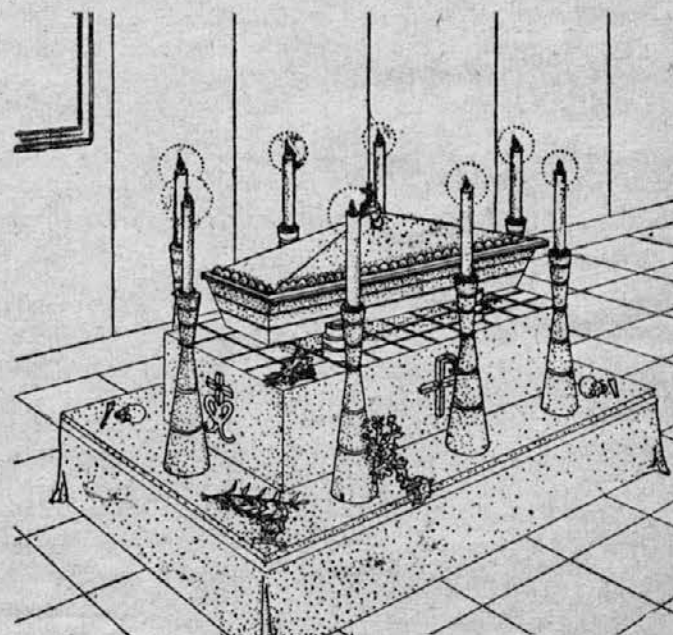
slovenskih svetovalcev. Zato je logično, da g. prof. Andri zapusti svoje mesto ter se za slovenske šole postavi uradnik slovenske narodnosti z enakimi kompetencami. Če se to ne zgodi, bo to očitna nedemokratska rasna diskriminacija, ki bo tukajšnjo vojaško upravo pred svetovno javnostjo postavila v slabo luč. — Samo po sebi je umljivo, da se mora odlok g. prof. Andrija točno pregledati, da se najprej ugotovi točnost gradiva, s katerim se odlok utemeljuje. Nato je treba primerjati številno stanje otrok, ki obiskujejo italijanske in slovenske šole. Črtati je seveda treba imena, ki so le vpisana na seznamu šolskih otrok in ki pouka ne obiskujejo. Nato naj se po potrebi po enaki proporciji zviša ali zniža število razredov in plačanega učiteljstva na enih in drugih šolah. V to podrobno delo morajo imeti vpogled slovenski in italijanski svetovalci. — Zavezniška uprava je doslej budila med Slovenci zaupanje, da se bo šolsko vprašanje rešilo na pravičen način. Zato tudi v tem primeru tega upanja še nismo zgubili ter bomo radi poročali o uspehu naših predlogov.

D o p i s i

toli potrebno in toli zaželeno električno luč. Slovesni otvoritvi je prisostvoval generalni ravnatelj za civilne zadeve general Eddleman. Na peljava, ki je stala prilično 8 milijonov lir, daje elektriko 400 osebam v petdesetih hišah.

Vseh mrtvih dan v Mavhinjah

Mavhinjski verniki so se prav pobožno spominjali svojih umrlih na dan vseh mrtvih. 97 družin, ki imajo že svoje rajnike, je z navdušenjem prispevalo za postavitev novega, lepo izdelanega mrtvaškega odra. S tem so župljani postavili spomenik usmiljenja svojim umrlim. Marsikatero oko je bilo rosnost, ko je g. župnik govoril ob odru, ga blagoslovil ter skupno z verniki molil za vse duše umrlih.

Glavna misel tega mrtvaškega odra je: Smrt je premagana po Jezusovem vstajenju. Kakor je razvidno iz slike, je najnižji podstavek prekrit s črnim damastom, ki nosi simbol premagane smrti. Nad tem stoji drugi podstavek, v katerega so vrezani 4 simboli. Prvi je simbol vere, upanja in ljubezni: vera, ki nam odkriva večnost, upanje nam daje moč, da jo dosežemo po moči in ljubezni do Jezusa. Drugi simbol sta Alfa in Omega, ki pomenjata Jezusa Gospodarja vsega našega življenja na zemlji in v večnosti. Tretji simbol je trta z mladiko. Četrty simbol je križ, nekoliko upoginjen v obliko palice in nam predstavlja Jezusa, ki nas varno vodi kot dobri Pastir na poti v večnost. Osem svečnikov, ki so struženi,

temno luščeni ter poltirani, je razvrščenih okrog tega podstavka ter nosijo rdeče sveče, kot simbol goreče božje ljubezni in luči.

Nad drugim podstavkom pa stoji truga, ki se v sredini zaključuje v vrh, kateri nosi kroglo s križem: znamenje odrešenja sveta. Okrog truge teče letva; nad njo so vdeleni v polkrog leseni luščeni gumbi, v katerih so vpisana imena pokojnih, za katere so ljudje dali svoj prispevek, da se je to delo omogočilo. Odr je izdelala tvrdka V. Butkovič po načrtu g. arhitekta V. Čekute. Če je bila tako prisrčna pobožnost v cerkvi, se nismo nič manj pobožno oddolžili svojim mrtvim na pokopališču. Ljudje so kar tekmovali, kdo bo lepše ozaljšal grobove svojih rajnikov. Celotni šolski otroci iz Cerkovlj na svoja učiteljska posklonila dva lepa venca mrtvim na pokopališču.

Dolga vrsta vernikov iz vseh štirih vasi naše župnije se je zbrala na pokopališču in je z župnikom

vred molila prav do mraka.

Med pobožnostjo v cerkvi in na pokopališču je lepo prepeval pod vodstvom našega organista cerkveni zbor izbrane žalostinke.

D A R O V I ZA »KATOLIŠKI GLAS«

Preplačilo iz Mar. družbe, Trst 500; ker je »Sl. Primorca« res lepo pisal in ledino oral, pot odpiral, kateri ga je zvesto bral, lahko vsak potrdi mi resnico, zato darujem »Kat. glas« 1000.— lir, Mar. družbenica, Trst; N. N. iz Gorice 500.— lir.

»Katoliški glas« v vsako slovensko družino!

PIERRE L'ERMITE

Kako sem ubila svojega otroka

»Sin, če staviš svoj mir na človeka, ker misli in živi kakor ti, boš vedno v negotovosti in skrbeh.

Če pa se držiš večne in nespremenljive resnice, ne boš žaloval, če te prijatelj zapusti ali če ti ga ugrabi smrt.

Ljubezen do prijatelja mora imeti svoj vir v ljubezni do mene in zaradi mene ljubi vsakega, ki se ti zdi dober in ki ti je v tem življenju posebno ljub.

Brez mene ni pravega ne trajnega prijateljstva; in ni prave in čiste ljubezni, če je jaz ne vežem.

Tvoje srce mora biti tako prosto vsakega podobnega nagnjenja do svojih dragih, da bi bil — ako bi bilo na tvoje — najrajši čisto brez vsake človeške družbe.

Kolikor dlje boš od sleherne pozemeljske tolažbe, toliko bliže boš Bogu.

In kolikor globlje boš šel sam

vase in spoznal svojo ničevost, toliko višje se boš vzdignil k Bogu...

Ko bi znal samega sebe popolnoma uničiti in se osvoboditi vsake ljubezni do stvari, tedaj bi te tudi jaz zalival s preobilnimi milostmi.

Dokler boš gledal samo na stvari, ne boš zagledal Stvarnika.

Vsaka, tudi najneznatnejša stvarca, če jo neredno ljubiš in se preveč zagledaš vanjo, te bo omadeževala in te ovirala na potih k najvišji Lepoti...

Dominik se dvigne iznad knjige in z očmi bega okoli sebe... V sobi na desni je ujec še vedno zbijal svoj zaboj, na levi pa se je mati togotila zaradi neke obleke, ki ji ni bila po volji... Pod oknom so brneli avtomobili in brez prenehanja peli svojo temno in žalostno pesem.

»O moj Bog, kako sem nesrečen!« vzdihne mladenič in zapre knjigo.

STIRI IN DVAJSETO POGLAVJE

Marseille — Bastia — Ajaccio — Tunis — Kartago — Kairuan — El Kantara — Biskra —

Takšna čarobna imena so švigala pred očmi prebivalcem razkošne vile

na Elizejskih peljanah, ki bo kmalu prazna in zapuščena.

»Na potovanje! Na potovanje!« Druge besede ni bilo slišati.

»Na potovanje! Na potovanje! In to čimprej!«

»Na potovanje! Na potovanje!« Vsa vila je bila polna samih zabojev in kovčegov in krasnih svetlih oblek za sonce, ki so jih kljub mrčni zimi izvrstno izbrali.

Dominikova mati je bila bolna — ali so jo vsaj imeli za bolno — ujec pa je dejal, da ne ve, kaj bo potrebovala vsa družina, zlasti ženske; zato ni kazalo drugega, kot da Dominik sam prebrodi najrazličnejše trgovine in tako ugotovi materini muhavosti in trmoglavosti. Seveda je bilo to vse v ujemu načrtu!

Koliko tisočakov je izmetel za razne potrebne in nepotrebne stvari! Kakor da bi se odpravljaval na konec sveta... Ujec in mati pa sta bila mnenja, naj nikar ne štedi, ker se nič ne ve, koliko časa bodo na potovanju. Kdo ve, kaj še pride, da se vrnitev lahko nepričakovano zavleče Bolje je, da jim ostane, kot da bi jim primanjalo!

Vse sobe so bile natlačene z ve-

likimi in majhnimi zaboji, v katere so naložili fotografskih aparatov s potrebnimi pripravami, raznih zdravil, perila in oblek v vseh mogočih barvah, pisemskega papirja in še sto brkljarij. Kar je bilo Yholdyjevi gospe všeč, so spravili, kar pa ne, je moral Dominik lepo odnesti nazaj in zamenjati za drugo... Hotel je postati služabnik božji, pa je postal igračka svoje domišljave matere.

»Mamica, saj imate vendar dve sobarici, ki ju tudi lahko kam pošljete!« se je včasih upiral. »Ali pa, gospodična!«

»Nikar ne misli, da so brez dela! Še ponoči delajo!... Vprav včeraj so mi spet sešile novo obleko.«

»A, gospodična?«

»Gospodična! Ti pa res ničesar ne vidiš! Koliko potov je naredila že samo zavoljo potnih listov in koliko priporočenih pisem je odnesla na pošto! Lepo te prosim, ne bodi takšen, revica je vsak večer utrujena, da komaj na nogah stoji!«

Resnica pa je bila, da sta se mati in ujec domenila, da Dominiku ne besta dala miru niti toliko, da bi se oddahnil in začel premišljevali.

Vojna je vojna in med njimi se je sedaj začela.

Kljub vsemu temu se jima je mladenič tu in tam izmuznil, ne da bi ga bil kdo opazil. Ko je nakupil stvari, ki so že naprej pele o zlatega soncu, o prijetni gorkoti in o veselih izletih, se je spotoma ustavil še v patronažu. Tega ni delal iz želje, da bi se znebil neprijetnega jarma ali iz hrepenenja po prejšnjem življenju, ampak samo iz neke obzirnosti do župnika, da ne bi rekel, da ga je precej pozabil!

Firmin pa je delal še bolj kot prej. Dominik ga je našel zdaj na temnem dvorišču med vlažnimi in plesnivimi zidovi, zdaj v zaprašenih in zaduhtih dvoranah, ki so jih medlo razsvetljevale brleče petrolejke.

Kakšna razlika med njim in župnikom Firminom, med trdim delom in lahkoživim veseljačenjem! Včasih bi bilo to nasprotje zadelo Dominika v srce, sedaj ga je komaj še zapazil.

Župnik je bil preudaren mož in previden v besedah. Ni maral za drugimi pobirati drobtin, toliko jo bil že ponosen, vendar se mu je smilil nesrečni mladenič, ki mora

Novice

Vzeli smo na znanje

»Soča«, glasilo Demokratične fronte Slovencev v Italiji, ima v svoji številki z dne 5. nov. 1949 sledečo izjavo: »Mi smo pooblašeni izjaviti, da se napredno slovensko ljudstvo prisvojenostim nekih »kongregacij« le pomilovalno smeje in se z nami vred na strašne kazni, s katerimi nam grozijo, poživlja. Predniki teh »kongregacij« so Galileju vzeli celo življenje, ker je trdil, da se zemlja vrti. Tako bo tudi kljub »sv. oficiju« Soča tekla dalje in »Soča« tudi...»

»Soči« smo za njene arogantne besede hvaležni, kajti še vedno je kdo dvomil, da je cerkvena oblast šla morda predaleč, ko je izjavila, da je »Soča« prepovedano glasilo za versne kristjane; marsikdo je tudi trdil, da so njeni uredniki in sodelavci ljudje dobrih namenov. Po sličnih izjavah na račun najvišje kongregacije v Cerkev, ki ji načeluje sam papež, pa mora pasti vsak dvom o moralni in verski opredeljenosti »Soče«. Zato jemljemo »Sočine« besede na znanje in smo prav zadovoljni, da je jasno pokazala svoje umazano lice. Življenja ji pa ne bomo vzeli, kakor ga sv. oficij tudi Galileju ni vzel, kot »Soča« lažljivo trdi. Življenje ji bo vzelo slovensko ljudstvo, ko bo uvidelo njene podlosti in hinavščino.

Nagla smrt

Zadnji četrtek 3. t. m. proti večeru se je vračal z običajnega vsakodnevne sprehoda na svoje stanovanje v ulici Morelli upokojeni jugoslovanski železniški inšpektor Franc Dovgan, star 76 let. Na stopnicah mu je postalo nenadoma slabo in so mu morali sosedje pomagati, da je prišel v drugo nadstropje v svoje stanovanje. Preden je pa prišel poklicani zdravnik, je bil g. Dovgan že mrtev. Bil je zaveden Slovenec, ki je zadnja leta pred upokojitvijo služboval na Reki. Svoj pokoj je užival v Gorici. Z njim je zgubila družba goriških upokojencev enega najznačilnejših predstavnikov. Naj počiva v miru!

Totalitarizmi in narodno premoženje

Neki primorski trgovec je imel l. 1937 v banki v Ljubljani naloženih 120 tisoč dinarjev. Pred kratkim jo hotel svoje prihranke dvigniti in se je informiral, če in kako jih lahko dvigne. Zvedel je, da jih lahko dvigne po pooblaščenju in da znaša njegova vloga sedaj nekaj nad 13 tisoč

soč dinarjev z obrestmi vred. Dve zamenjavi, ki sta ju izvršili oba totalitarna režima, katera sta si v Sloveniji sledila: nacifašistični in komunistični, sta obrala nesrečnega trgovca za preko sto tisoč dinarjev. Ubogi mož je varčeval za stara leta, sedaj lahko gleda skozi prste.

Družinski davek

Rok za prijavo dohodkov za družinski davek je podaljšan do vključno 10. novembra. Kdor še ni opravil svoje dolžnosti, ima še priliko, da se izogne morebitnim neprijetnostim. Prijave se sprejemajo v občinskem davčnem uradu, ulica Crispi 3.

Fašistična himna

V neki gostilni v ulici Morelli je pred par večeri sedela petorica goriških Lahov in obujala spomine na »zlato fašistično veko«. Že itak zmešane glave je še bolj zmešala letošnja močna rebusa in začeli so peti fašistično himno in druge pesni iz tiste divje dobe. Ker so pa take pesmi tudi v Gorici še vedno prepovedane, se je pojavila policija in v žalostno preteklost zamaknjeno petorico odpeljala, kamor je zaslužila.

Beguncem!

Organizacija IRO sporoča, da je odprta emigracija v Kanado:

1. za moške do 45. leta starosti;
2. za poročene: mož do 45. let, žena do 40 let;
3. za poročene z otroci: mož od pete naprej in čez nekaj mesecev vpokliče ženo in otroke.

Kdor želi emigrirati v Kanado, naj odda svoje ime na urad IRO in gre v taborišče. Če pa ne želi iti v taborišče, naj se oglasi na uradu Centra IRO - NCWC, Riva Piazzetta 18.

Prijatelji slovenske pesmi!

»Jadranaši« vas vabijo na mladinski koncert, ki bo 13. nov. ob petih popoldne v kinodvorani v Nabrežini. Sodelujejo »Jadranaški zbor«, operni baritonist prof. Marijan Kos, gospi Milena Čekutova ter mladi harmonikaši; na klavir spremlja prof. L. Klakočar.

Koncert dunajskega kvarteta

V sredo 9. t. m. zvečer ob deveti uri bo v dvorani nekdanjega Trgovskega doma ob Ljudskem vrtu koncert znanega kvarteta Mildner iz Dunaja. Na programu je več umetniških točk klasične glasbe. Vstopnina 200 lir.

tako trpeti od svojih lastnih ljudi. Tudi v njem se je zganilo sočutje do njega in ga ni hotel še bolj žalostiti.

»No, kaj bo lepega?« ga prijazno nagovori. »Torej se odpravljate na prav lepo potovanje?«

»Da, gospod župnik.«

»Prav, prav. Kar naučite se ga, zakaj to vam bo najbrž zadnje. Pa si tudi kaj zapišite in tu pa tam napravite kakšno lepo fotografijo. In popotni dnevnik pišite! Ko pridete nazaj, boste vse lepo uredili in še kje objavili. Poleg tega nam lahko naredite z barvami kaj lepih poslikajev, da bomo nekoliko poživili prazne in puste stene naših dvoran. Končno upam, da nam boste po vrnitvi napravili nekaj lepih preslikav, da izvemo, kakšno je življenje v onih deželah, ki bi jih marsikateri naš mladenič tako rad videl in se tam naselil. Kajne, da boste tako dobri?«

»Prav z veseljem, gospod župnik. Ali bi mogel vam sploh odbiti kakšno prošnjo?«

»In da nam ne bo preveč dolgo po vas, nam večkrat kaj pišite, če

tudi samo nekaj besed. Ali bodo fantje veseli, ko bomo zvečer vsi skupaj brali vašo sporočilca! Zdaj pa mislim, da bom že dobil vsa vaš pisma.«

»Tudi jaz mislim, da jih boste, ker jih bom sam nosil na pošto.«

»Kadar ne boste imeli časa ali prilike za pismo, nam pošljite vsaj dopisnico. Res, da na dopisnici človek ne more kaj prida povedati, bolje je pa le kot molk, ki je brat pozabljenja. Saj me razumete?«

»Da, da.«

Župnik je odkrito govoril in tudi mladenič mu je odkrito odgovoril. Kljub temu se nista mogla več pogovoriti tako pristransko kot nekoč. Drug drugemu sta nekoliko prikrižela svoje misli, ne iz hinavščine ali bojazni, marveč ker nista zaupala v bodočnost in sta se naveličala neprestanih bojov.

Nazadnje je prišel oni težko pričakovani dan, ko bodo Yholdyjevi zapustili mrakobni Pariz. Vlak, s katerim so nameravali odpotovati, je odhajal ob desetih zvečer.

Dominik je hotel pred odhodom še poslednjikrat stopiti v patronaž,

Zamenjava kaznjencev

Dne 1. t. m. so jugoslovanske oblasti preko bloka pri Rdeči hiši vrnilo sedem italijanskih državljanz nov, ki so bili od jugoslovanskih sodišč obsojeni na razne kazni zaradi njihovega fašističnega udejstvovanja na Primorskem. Med vrnjenimi sta bila tudi bivša kvestor in podkvestor iz Pulja. Dne 9. oktobra se je preko istega bloka vrnilo v Gorico 14 ital. državljanzov. Kot se zatrjuje bodo v bližnjih dneh ital. oblasti vrnilo skupino jugoslovanskih državljanzov, ki so jih že prepeljali iz raznih zaporov v Gorico.

Smrt

Umrli je dne 3. novembra v Ljubljani nadučitelj v pokoju g. Ulrich Pavlica, nekdanji učitelj v Bukovici in potem nadučitelj in šolski voditelj v Rihemberku. Služboval je po prvi svetovni vojni na Koroškem in potem v Ljubljani, kjer je živel z družino v pokoju. Naj počiva v miru!

Šoferske izkaznice

Pokrajinska komisija za pregled avtomobilskih izkaznic, ki uraduje v Gorici, ulica Oberdan 20, bo pregledovala dne 13. sept. zapadle izkaznice na svojem sedežu od dne 9. nov. naprej. Prizadeti se morajo javiti osebno.

Zaprte pekarnice

S prefekturnim odlokom od 31. okt. so bile zaprte za dobo petih dni pekarnice Leghissa v Gorici, Predškofijo 2, Masau v Zagradu, ulica Dante 9 in Zorzenon v Gradiški, ulica Cesare Battisti, ker so razprodajale kruh, ki ni bil izdelan po veljavnih predpisih.

Gospodarski listek

Sadno drevje moramo tudi škropiti!

Minuli so časi, ko je sadno drevje brez posebne nege rodilo obilo zdravega sadja. Danes napadajo drevesa in sadje najrazličnejši škodljivci. Mnogi od teh so bili znani tudi našim dedom, mnogi pa so bili zaneseni v naše kraje šele v novjšem času. Tako je pač približno kot pri trti: Pred 100 leti niso vinogradniki v naših krajih poznali ne trtne uši ali filoksera, ne listne rje ali peronosporo in ne grozdne plesni ali oidija. Blaženi so bili takratni časi — vsaj v tem pogledu.

Narava pa je tako ustvarjena, da vlada v njej soglasje: so mušice, a so tudi ptiči, katerim služijo v hrano;

ZANKE UGANKE

UREDNIK: DOMEN

28

ŠALJIVKA (S. J.)

1. Kateri stan imajo dekleta in gospodične najrajši?

2. Katero leto je najkrajše?

29

NAGROBNI NAPIS (Konjiček)

(J. K.)

no; so gliste, a sta tudi ječ in krt, ki jih uničujeta. Takih primerov bi lahko našli na stotine. — V naravi je vladalo soglasje, a to se je izgubilo, ker je človek posegel pregloboko v naravo: mušic in škodljivih žuželk je vse polno, ker človek lovi ptiče; glist je več, ker lovi krta zaradi kožuhovine ali ker misli, da je škodljiv. Itd.

Danes res uničimo z različnimi škropljenji mnogo sadnih škodljivcev, a istočasno uničujemo tudi mnogo koristnih žuželk, ki so prej skrbele, da niso škodljivci prevladovali. V zadnjem času se opaža po Italiji, da se strahovito hitro množi rdeči pajek, katerega z dosedanjim škropljenjem nismo zatirali.

Ker pa je človek že porušil soglasje v naravi, je prisiljen, da plava naprej. Zato smo tudi sadjarji prisiljeni, da škropimo sadno drevje, ker drugače ničesar ne pridelamo ali pa samo manjvredno sadje, ki je piškavo in podvrženo gnilobi.

(Dalje prihodnjič)

Zatiranje borovega prelca

Urad za poljedelstvo in ribištvo pri ZVU opozarja vse lastnike borovih gozdov, vrtov, parkov in borovih nasadov, naj začnejo s pripravo vami za letno obvezno kampanjo za zatiranje borovega prelca (processionaria del pino), ki bo trajala od 15.

30

ZLOGOVNICA (Domen.)

●●●●	—	—	—	—	1
●●●●	—	—	—	—	2
●●●●	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	4
●●●●	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	6
●●●●	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	8
●●●●	—	—	—	—	9
●●●●	—	—	—	—	10
●●●●	—	—	—	—	11

IZ ZLOGOV: bi, bu, ca, ci, e, da, dem, di, di, gram, kla, ko, ku, mla, na, nar, nec, ni, ni, nik, o, pi, prt, ra, ran, ri, sa, ta, taj, tev, to, vo, za.

tvori besede sledečih pomenov: 1. svtopis, oseba, 2. Gregorčičeva pesem, 3. voda na cesti, 4. orodje, 5. jud. duhovnik, 6. cvetlica, 7. mesto v Italiji, 8. priimek na Goriškem, 9. pesnitev, 10. uradnica, 11. naramni koš. Črke zaznamovane s pikami, dajo pregovor.

decembra do 15. januarja 1950.

Opozarja se vse lastnike na obstoječe zakone, ki se tičejo zatiranja tega mrčesa in na dejstvo, da so krileci teh predpisov kaznivi po zakonu, medtem ko se bo zatiranje mrčesa izvršilo na lastnikove stroške.

ZA »SLOVENSKO SIROTIŠČE SV. DRUŽINE«

Emil Gorkič 200; Ivana Primožič 300; čl. družina Pavlin v Gorici 500; R. P. 200; A. V. 640; Franc Sanein v Trstu 300; Marija Pahor, Ronke 110; M. P. 50; A. L. v Gorici 200; dva gospoda zdravnik 1500; N. N. 80; M. Mavrič 100; v Štandrežu darovali za sirote 7 kvin-talov krompirja, 3 kg fižola, 3 kg moke, 4 kg koruze in 2750 lir; v Sovodnjah 6 kvintalov krompirja, 15 kg koruze, 10 kg moke in 5000.— lir; v Rupi in na Peči so darovali 4½ kvintalov krompirja, 14 kg koruze in 1205.— lir; V. L. iz Gorice 1000; N. N. iz Gorice 1000.— lir.

Vodstvo Sirotišča se prav toplo zahvaljuje za pomoč v tem težavnem začetku po zatrtju in vojnem opustošenju in zagotavlja hvaležnost in molitev.

Odgovorni urednik: Stanko Stanič
Tiska tiskarna Budin v Gorici

vornika... Nekateri ga pripeljala mati, drugega zaročenka, ker sam niso marali iti... Ko je šel Dominik mimo njih, ga je zalila rdečica ob misli, koliko truda čaka ubogega župnika. Pred vrati je zima, ko je po družini največ dela in življenja, on pa ga zapušča samega, ko bi mu mogel pomagati pri trdem delu in mu lajšati težke trenutke življenja... Namesto na delo odhaja v brezdolje, da se brez haska valja po soncu in dvori svoji materi, ki morda sploh bolna ni in ki dela z njim, kar se ji zljubi.

Župnik mu ni hotel pri slovesu pripovedovati o svojem prenapornem delu in o njegovem poležkavanju. O, ne, Firmin ni tak, da bi očital! Sprejel ga je nadvse prijazno in se lepo pogovoril z njim, da bi odnesel iz patronaža takšne vtise, ki bi ga zopet privedli nazaj.

Ponudil mu je stol in dolgo sta se menila o bodočnosti patronaža in družstva, ki je deloma slonelo na Dominiku. Dejal mu je, kako so mladeči ponosni, da je bil njihov načelnik in da upajo, da ga bodo kmalu spet videli v svoji sredini...

Dal mu je še fotografijo otrok in svojo in se dobre pol ure zamudil z njim, kot bi bil samo on na svetu — pred vrati pa ga je nepotrpežljivo čakalo več ko dvajset delavcev.

Dominik vstane, da bi šel. Župnik mu stisne desnico in ga poljubi rekoč:

»Naj vas Bog varuje, da se bomo — kakor upam — veseli zopet videli!«

»Res upate?« presenečen vzklikne mladenič.

»Vse je mogoče onemu, ki hoče, zakaj takemu tudi Bog ne bo odrekel svoje milosti.«

Dominik poklekne sredi prašne dvorane in zaprosi blagoslova.

»Iz vsega srca vam dajem blagoslov!« ganjen odvrne župnik. »Naj pade kakor seme v dobro zemljo, da bo s Kristusovo pomočjo najbolje gateje obrodilo!«

Nato ga je pospremil skozi razmočeno dvorišče do ograje, ki so jo zapirala lesena vrata. Tu sta se še zadnjikrat objela in si poslednjič segla v roke... Težka vrata so se zaprla in ju ločila — morebiti za vedno?...

(Dalje)